

16-й випуск щотижневого дайджесту про вплив виходу іноземних компаній на економіку РФ

Підготовлено командою KSE Institute та членами Ради Директорів KSE за підтримки Міжнародного фонду "Відродження"; 22-28.08.2022

На початку російського вторгнення в Україну KSE Institute запустив аналітичний проєкт, який отримав назву "Самосанкції" (або SelfSanctions), спрямований на збір даних про іноземні компанії, які працюють на російському ринку та обмежують або припиняють свою діяльність. Експертиза даних була проведена спільно з фахівцями/спеціалістами Мінекономіки, МЗС та Мінцифри. База даних KSE Institute частково наповнена з бази даних Єльської школи менеджменту та інших відкритих джерел. База даних містить багато різноманітної інформації, ми збираємо щоденну статистику щодо зміни статусу іноземних компаній, що працюють/працювали на російському ринку та обмежують чи припиняють свою діяльність. Також ми створили Telegram-бот https://t.me/exit_ru_bot для відстеження/моніторингу новин про пріоритетні іноземні компанії (охоплення 1, 2, 3 або 7 днів моніторингу) і проводимо регулярний аналіз зміни курсів акцій і капіталізації материнських груп компаній, які мають або мали бізнес в Росії. База KSE частково базується на даних з бази [Yale's School of Management](#), сайтів [epravda.com.ua](#), [squeezingputin.com](#), [leave-russia.org](#) та інших відкритих джерел. Дані верифікуються KSE і компаніям призначається додатковий статус KSE. Дані щодо акцій взяті з Google і Yahoo Finance. Водночас база KSE є найбільш повною та вичерпною і містить на ~40% більше інформації, ніж більшість інших схожих за тематикою баз даних, оскільки вона також містить дані про кількість персоналу, доходи, капітал та інші фінансові показники, збирає останні оновлення та зміни у статусах, посилання на використані джерела, щоденні оновлення з telegram-бота тощо.

KSE Institute радий повідомити, що [завершено процес об'єднання](#) з проєктом [leave-russia.org](#), розробленим командою волонтерів.

ЗНІМОК З БАЗИ ДАНИХ KSE на 28.08.2022

Кількість компаній, які **продовжують діяльність у Росії** (Статус KSE "залишаються"¹) – **1 144 (+395² за тиждень)**
Кількість компаній, які **скоротили поточні операції та призупинили нові інвестиції** (статус KSE "вичікують") – **497 (+19 за тиждень)**
Кількість компаній, які **згорнули російські операції** (статус KSE "виходять") – **1 142 (+11 за тиждень)**
Кількість компаній, які **завершили вихід з РФ** (статус KSE "вийшли") – **50 (+2 за тиждень)**

Станом на 28 серпня ми ідентифікували близько **2 833 компаній, організацій і їх брендів з 83 країн та 56 галузей** і їхню позицію щодо роботи на ринку РФ, близько половини з них публічні. Для ~1 300 публічних груп компаній ми також ідентифікували (за можливості) їхній операційний бізнес в РФ (наявність контрольної частки в юридичній особі) та оновили дані за 2021 рік, що дало змогу підрахувати вартість інвестованого в країні капіталу (близько **137,6 млрд дол США**), локальну виручку (на загальну суму **294,9 млрд дол США**), локальні активи (на загальну суму **217,5 млрд дол США**), а також персонал (близько **1,195 млн осіб**). **1 689 іноземних компаній** вже скоротили, призупинили або припинили свою діяльність в Росії. Також, ми додали інформацію про **50 компаній, які завершили продаж свого бізнесу в Росії** на базі зібраної з офіційних реєстрів інформації.

Як видно з таблиць нижче, станом на 28 серпня компанії, які вже повністю вийшли з РФ, мали **194,3 тис чол персоналу, \$19,4 млрд річного доходу та \$7,9 млрд капіталу**; компанії, які оголосили про повний вихід з Росії, мали **163,7 тис чол персоналу, \$36,8 млрд річного доходу та \$20,5 млрд капіталу**; компанії, які призупинили свою діяльність на російському ринку, мали **170,3 тис чол персоналу, річний дохід у розмірі \$64,9 млрд і \$30,9 млрд капіталу**.

ТОП-10 країн і галузей за кількістю компаній з бази KSE

Країна штаб-квартири	Кількість компаній
США	665
Германія	350
Великобританія	246
Франція	157
Японія	154
Швейцарія	135
Китай	102
Італія	98
Нідерланди	88
Фінляндія	84

Галузь	Кількість компаній
FMCG/споживчі товари	296
Фінанси та платежі	187
ІТ	177
Промислове обладнання	161
Фарма, охорона здоров'я	149
Енергетика, нафта і газ	148
Автомобілебудування	146
Електроніка	145
Їжа та напої	131
Виробництво	108

¹ - KSE status "leave" або "виходять" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що повністю завершують роботу в Росії або компанії, що офіційно повідомили що вони тимчасово скорочують операції в РФ
- KSE status "wait" або "вичікують" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що вони скорочують лише частину бізнес операцій, продовжуючи роботу по іншим операціям або компанії, які повідомили що відкладають майбутні інвестиції/розробки/маркетинг, при цьому продовжують свою основну діяльність
- KSE status "stay" або "залишаються" - Компанії, що ігнорують вимоги до виходу/скорочення діяльності в Росії, також компанії, які офіційно заявили, що залишаються в Росії або новин про їх вихід не було знайдено
- KSE status "exited" або "вийшли" - Компанії, які продали свій бізнес/активи або свою частку бізнесу місцевому партнеру та залишили ринок
² У тому числі в базу додано нові компанії зі статусами: 394 - «залишаються», 12 - «виходять», 16 - «вичікують»

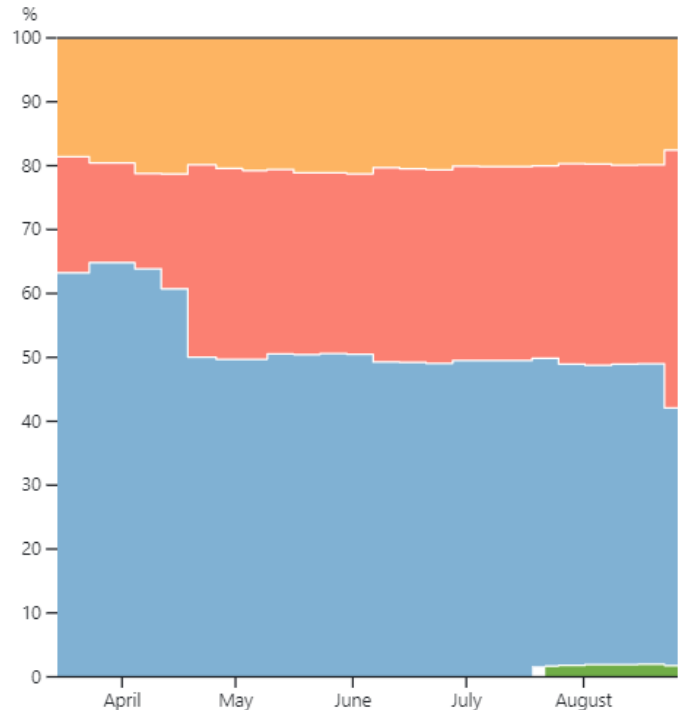
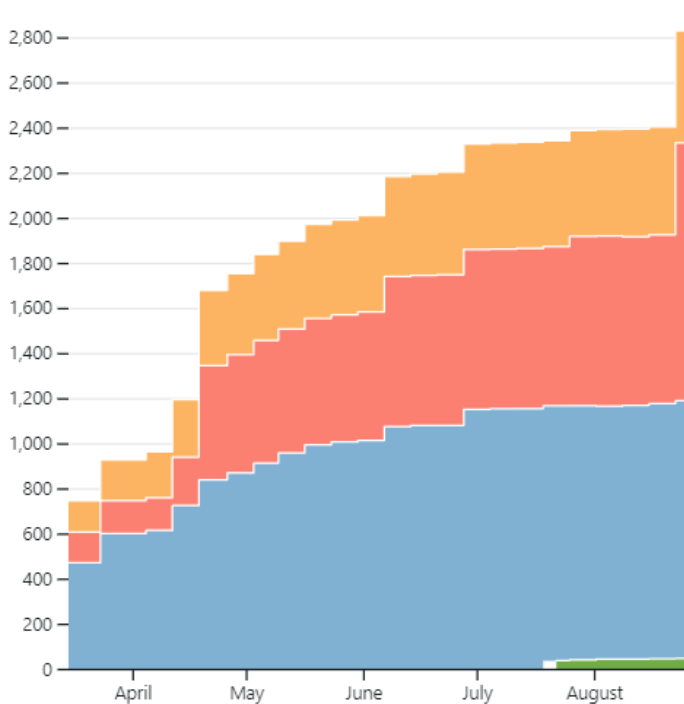
Наведена нижче таблиця базується на даних, доступних для ~1 300 ТОП публічних компаній (що працюють / працювали в РФ³:

KSE Institute	Статус, присвоєний KSE	Кількість персоналу	Дохід, млн дол	Капітал, млн дол	Активи, млн дол
	вийшли	194 283	19 358	7 933	24 039
	виходять , в т.ч.:	333 975	101 743	51 421	50 744
	намір про повний вихід	163 670	36 830	20 538	22 131
	призупинення операцій	170 305	64 913	30 883	28 613
	вичікують	392 730	107 631	49 366	74 968
	залишаються	263 861	64 347	27 960	66 743
	статус не визначено	10 486	1 811	921	998
	Всього	1 195 335	294 890	137 601	217 492

Якщо з початку російського вторгнення в Україну відсоток компаній, які згортають операції в РФ, різко зростав до середини березня, то протягом останнього місяця співвідношення тих, хто йде чи залишається, практично не змінюється, хоча ми все ще бачимо періодичне зростання частки тих компаній, які залишаються на ринку РФ. Тим не менше, близько 40,3% компаній вже заявили про вихід з ринку РФ, але 40,4% все ще залишаються присутніми в країні, 17,5% вичікують і лише 1,8% здійснили повний вихід⁴.

KSE Institute

■ exited
 ■ leave
 ■ stay
 ■ wait

Більше інфографіки і аналітики у спеціальному розділі за посиланням <https://leave-russia.org/uk/bi-analytics>

³ Станом на 19/06/2022 ми оновили базу даних розширеною інформацією по ~+400 новим компаніям, а станом на 28/08/2022 ми оновили дані для ще 422 компаній даними по персоналу, доходу, капіталу та активам за 2021 рік. Також, ми почали додатково відстежувати, чи компанії просто заявляли чи дійсно здійснювали якісь дії щодо виходу з країни (наразі ми спостерігаємо дуже малу кількість таких компаній). Поки що ми знайшли інформацію лише про декілька компаній, які почали продавати свій бізнес в Росії. Навіть для більшості з них – це лише намір або вони тільки почали процес продажу. Все інше – переважно заяви чи якісь попередні кроки. Зібрана інформація вже доступна і систематизована у вигляді нового статусу KSE “вийшли”.

⁴ 24 липня 2022 року ми ввели новий статус «вийшли», який відображає дії компаній щодо завершення виходу з російського ринку. Статус ґрунтується на даних з ЄГРЮЛ Росії та додатковому аналізі, такому як оголошення компаній і публікації в ЗМІ про діяльність компанії. У той же час, діяльність компаній може бути складно відстежити, і їх можна пропустити в аналізі, особливо для компаній, які мало висвітлюються в ЗМІ. Закликаємо наших читачів повідомляти нам, якщо вони знають з діями компаній, які суперечать їхнім заявам про вихід, через [форму зворотного зв'язку](https://leave-russia.org/) на сайті <https://leave-russia.org/>.

ВІДБУЛОСЬ СУТТЄВЕ ОНОВЛЕННЯ БАЗИ ДАНИХ KSE, ОПИС ОСНОВНИХ ЗМІН

На цьому тижні KSE Institute суттєво розширив перелік компаній, додавши 422 нові. Звідки беруться нові записи і як ми розширюємо базу даних?

В світі існують сотні тисячі і мільйони компаній. Невелика частина з них в усіх на слуху - [Apple](#), [Google](#), [Microsoft](#), [McDonald's](#) і т. д. Про них чула, мабуть, майже кожна людина на планеті. То ж коли 24 лютого 2022 року Росія розпочала своє неспровоковане варварське вторгнення в Україну, найбільші компанії світу і найбільш соціально відповідальні почали самостійно робити заяви, в яких як мінімум засуджували військову агресію, а як максимум - заявляли про намір у відповідь покинути ринок в РФ. Комусь це зробити просто (як тайванській [TSMC](#), яка безпосередньо не працювала на російському ринку, але висловила рішучу солідарність з Україною), для когось - складніше (як фінській [Nokian Tyres](#), яка має юридичну особу в РФ, завод із виробництва шин і загалом отримує близько половини своєї глобальної виручки в РФ).

Списки компаній і їх рішень тоді почали відслідковувати і збирати багато організацій, серед яких і KSE Institute. Але в якийсь момент ми зрозуміли, що наші найбільші зусилля мають бути направлені на ідентифікацію саме тих міжнародних фірм, які мають фізичні активи в РФ (юридичні особи, персонал, отримують виручку, сплачують податки, мають виробництво, тощо).

Щоб ідентифікувати і ранжувати ТОП-найбільших іноземців в РФ ми почали із списку з кількох десятків юридичних осіб в РФ із власниками-нерезидентами. Цей список формується згідно кодів статистики від Росстату (Код ОКОГУ 4210011 Хозяйственные общества и товарищества с участием иностранных юридических и (или) физических лиц, а также лиц без гражданства). Проте, більшість у цьому списку - не справжні іноземці. Часто-густо - це оформлена на іноземні структури, іноді оффшорні, власність самих росіян (наприклад, компаній Яндекс, Євраз, Пятерочка та інших). Кожен запис довелося перевіряти руками. Після обробки пару тисяч позицій ми змогли навесні 2022 року створити з початку список ТОП-350 і ранжувати їх за об'ємом виручки, отриманим безпосередньо в РФ. Ми продовжували поступово обробляти все нові записи з відкритих реєстрів та даних з ЄГРЮЛ Росії і поступово додавати нові корпорації, розширивши їх перелік до близько 800 станом на кінець липня.

В серпні ми розробили автоматичний алгоритм, який зміг самостійно обробити майже десять тисяч записів про юридичні особи і так нам вдалося розширити список до майже 1 300 найбільших іноземних компаній в РФ із мінімальним розміром виручки від 3,7 млн долл США. Наразі, наскільки нам відомо, цей датасет немає аналогів в світі (найбільших близький до нього - рейтинг російського [Форбса ТОП-50 іноземних компаній в РФ](#)).

Цим і пояснюється те, що на цьому тижні ми одночасно розширили нашу базу даних компаній одразу на 422 нових позицій. Станом на зараз, список тих, для кого ми знайшли активи в РФ, вже налічує трохи більше 1 300 компаній, а всього в нашій базі даних - майже 2,9 тис записів (компаній, організацій, сервісів і т. д. для яких відома позиція, але деякі з них не обов'язково напряму ведуть бізнес в Росії).

Для 422 цих "новоприбулих" компаній ми також намагалися автоматично знайти також їх прес-релізи чи новини в ЗМІ про їх відношення до війни і плани роботи на ринку РФ. Але для абсолютної більшості цього зробити не вдалося. Тому, з урахуванням того, що вони мають діючий бізнес в РФ, за деякими виключеннями всі вони отримали статус тих, хто там залишається працювати і не йде: 394 - "залишаються", 12 - "виходять", 16 - "вичікують".

Звісно, ми відкриті до зауважень і готові переглянути позицію будь-якої компанії, якщо отримаємо більше раніше недоступної нам інформації (прохання робити це через [форму зворотного зв'язку](#) на сайті <https://leave-russia.org/>).

ТИЖНЕВИЙ ФОКУС: РИНОК СМАРТФОНІВ В РОСІЇ ПІСЛЯ ВИХОДУ ПРОВІДНИХ СВІТОВИХ БРЕНДІВ

У липні продажі телефонів в Росії впали на 50% в порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Поки [Apple](#) і [Samsung](#) припинили поставки, китайські бренди захоплюють ринок. Повільно зростає і сірий імпорт.

Samsung і Apple призупинили поставки. Дозволений Росією паралельний імпорт сприяє ввезенню найдорожчих і найбільш продаваних моделей, але не замінює всю лінійку продукції. **Apple** припинила продажі в Росії 1 березня 2022 року. Крім того, компанія обмежила роботу сервісу [Apple Pay](#). Частка компанії на ринку смартфонів липні впала до 7%⁵.

На початку березня [Samsung](#) також призупинила поставки. Раніше компанія мала найбільшу частку продажів на ринку, а зараз її частка впала з 30% до 8,5%. ЗМІ повідомляють, що компанія створює шляхи сірого імпорту в Росію в прямий обхід санкцій⁶. Samsung зберігає R&D-центр в Росії і наймає персонал. Ринок чекає, чи повернеться компанія на ринок.

Вихід Samsung і Apple склав вигідну ситуацію для комерційної діяльності в Росії [Xiaomi](#) та двох інших її брендів, **Redmi** і **Poco**. У липні їх частка досягла 42% на російському ринку смартфонів, тоді як у лютому її частка була близькою до показників Samsung. Wall Street Journal писав⁷, що Xiaomi скоротила поставки в Росію, проте за інформацією російських медіа їхня продукція залишається широко доступною⁸.

Іншим китайським брендом, який отримав частку ринку, був **realme**, бренд [BBK Electronics](#) з часткою 17% у кількості проданих телефонів. Ця цифра вища, ніж у Samsung і Apple разом узятих. Іншим брендом, який завоював частку ринку, став **Tecno** (7,5% ринку в липні).

[Huawei](#) втрачає свою частку ринку⁹ через відсутність сервісів Google в більшості сучасних смартфонів Huawei і істотне скорочення асортименту виробника. [Honor](#), інший бренд Huawei, припинив поставки смартфонів до Росії¹⁰.

У той же час на російський ринок вийшов новий бренд. **Wiko**, французький бренд китайської компанії [Tinno Mobile Technology](#), почав продажі в серпні¹¹. Це ще один приклад заміни китайською компанією продукції брендів, які відмовилися постачати смартфони в РФ.

Російський ринок смартфонів значно впав, але ЗМІ повідомляють про деякі ознаки повільного відновлення¹². Китайські компанії витісняють провідні світові бренди. Існують ризики, що Samsung прагне повернутися на ринок. Щоб цього не допустити, потрібна постійна увага громадськості.

Ви також можете внести свій внесок, поширивши статус компанії з заклик до виходу з Росії в соцмережах прямо з карток компаній на сайті <https://leave-russia.org/>.

⁵ ЗМІ повідомляють про подібні оцінки часток ринку. Цифри в цій статті засновані на публікації "Коммерсанта" про частку компанії від загальної кількості проданих телефонів у липні <https://www.kommersant.ru/doc/5503808>

⁶ <https://ukranews.com/en/news/871297-sanctions-futile-samsung-continues-to-work-in-rf-media>

⁷ https://www.wsj.com/articles/chinese-tech-giants-quietly-stop-doing-business-with-russia-11651845795?mod=hp_lead_pos4

⁸ <https://mobile-review.com/all/articles/analytics/rossijskij-rynok-smartfonov-v-iyule-2022-goda-proigravshie-i-vyigravshie/>

⁹ <https://www.ixbt.com/news/2022/08/03/huawei-na-rynke-smartfonov-rossii-opuskaetsja-vsjo-nizhe.html>

¹⁰ <https://www.vedomosti.ru/technology/articles/2022/06/30/929137-honor-prekratila-smartfonov>

¹¹ <https://www.ixbt.com/news/2022/08/12/apple-samsung-wiko.html>

¹² <https://mobile-review.com/all/articles/analytics/rossijskij-rynok-smartfonov-v-iyule-2022-goda-proigravshie-i-vyigravshie/>

Що нового відбулось минулого тижня – ключові новини з щоденного моніторингу KSE (оновлення щотижня)¹³

22.08.2022

***Robert Bosch** (Німеччина, Електроніка) Статус за KSE - *вичікують*
Bosch шукає покупців на свої російські активи
<https://news.finance.ua/ua/bosch-shukaye-pokupciv-na-svoi-rosiys-ki-aktyvy>

23.08.2022

***IMAX Corporation** (Канада, Телекомунікації) Статус за KSE - *виходить*
Російські кінотеатри не можуть показувати фільми в IMAX через вихід компанії з РФ
<https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/23/690709/>

***Crocs** (США, Споживчі товари та одяг) Статус за KSE - *вичікують*
Магазини Crocs знову відкриваються в Росії
<https://news.finance.ua/ua/mahazyny-crocs-vidnovlyuyut-robotu-u-rosii>

***Storytel** (Швеція, Розваги) Статус за KSE - *виходить*
Шведський сервіс електронних і аудіокниг Storytel покине російський ринок 1 жовтня, кошти за невикористані дні підписки будуть повернуті клієнтам
<https://www.rbc.ru/business/22/08/2022/6303c3d69a7947cb9dcddf6e>

***Lindab** (Швеція, Будівництво та Архітектура) Статус за KSE - *вийшли*
Станом на 1 серпня Lindab не здійснює операцій, продажів або закупівель з Росії. Російська дочірня компанія була продана місцевому керуючому директору компанії
<https://www.lindabgroup.com/media/news-media/press-releases/press-release/71BDAB7C5810F90C>

***Ansell** (Австралія, Виробництво) Статус за KSE - *виходить*
Компанія Ansell припинила виробництво на російському заводі в червні 23/08, прийнявши рішення припинити комерційну та виробничу діяльність.
<https://www.ansell.com/us/en/about-us/investor-center/asx-announcements/ansell-limited-announces-f22-full-year-results>

24.08.2022

***Taipower** (Тайвань, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *виходить*
Тайванська державна енергетична компанія Taipower здійснила останній платіж за російське вугілля згідно з угодою, підписаною до війни в Україні, і вона не укладатиме жодних нових угод про закупівлю з Росією, заявив представник компанії в середу.
<https://www.aneews.com.tr/economy/2022/08/24/taiwans-power-utility-says-has-made-last-payment-to-russia-for-coal>

***Total Energies** (Франція, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *вичікують*
Відповідь TotalEnergies на запитання газети Le Monde від 24.08.2022
Ні, TotalEnergies не виробляє гас для російської армії.
<https://totalenergies.com/fr/medias/actualite/communiqués-de-presse/non-totalenergies-ne-produit-pas-de-kerosene-pour-larmee>

25.08.2022

***Samsonite International** (США, Споживчі товари та одяг) Статус за KSE - *вийшли*
Samsonite було продано місцевому керівництву за нерозголошену суму. Один із варіантів – продовжувати продавати багаж Samsonite, але паралельно імпортувати
[https://corporate.samsonite.com/on/demandware.static/-/Sites-InvestorRelations-Library/default/dw39647c6f/PDF/press-release/2022/E%20Samsonite%20divests%20Russia%20business%20\(FINAL%202022-07-04\).pdf](https://corporate.samsonite.com/on/demandware.static/-/Sites-InvestorRelations-Library/default/dw39647c6f/PDF/press-release/2022/E%20Samsonite%20divests%20Russia%20business%20(FINAL%202022-07-04).pdf)

***Mitsubishi Corporation** (Японія, Конгломерат) Статус за KSE - *вичікують*
Mitsui & Co. (Японія, Конгломерат) Статус за KSE - *залишаються*
Зберігає свої частки в новому російському операторі «Сахалін-2».
<https://asia.nikkei.com/Business/Energy/Mitsubishi-set-to-join-new-Sakhalin-2-Russian-operator>

26.08.2022

***Citi** (Citigroup) (США, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *вичікують*
З 3 кварталу 2022 р. згортає свої банківські операції для споживачів і місцеві комерційні банківські операції в країні
<https://www.citigroup.com/citi/news/2022/220825a.htm>

***JERA** (Японія, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *залишаються*
JERA, спільне підприємство TEPCO Fuel & Power і Chubu Electric Power, 50-50, підписало угоду з новим оператором енергетичного проекту «Сахалін-2» у Росії щодо підтримки довгострокових поставок зрідженого природного газу (СПГ).
<https://www.reuters.com/business/energy/jera-signs-deal-with-new-operator-russias-sakhalin-2-keep-lng-contract-2022-08-26/>

***Grundfos** (Данія, Інженерія) Статус за KSE - *виходить*
Рішення про повне закриття бізнесу в Росії та Білорусі відображено в майбутньому оголошенні результатів Grundfos за півріччя. Буде повідомлено про значні одноразові витрати у розмірі 851 мільйона датських крон, пов'язані із закриттям бізнесу в Росії та Білорусі.
<https://www.grundfos.com/media/latest-news/grundfos-closes-its-business-in-russia-and-belarus>

***Chery Automobile** (Китай, Автомобілебудування) Статус за KSE - *залишаються*

¹³ Нещодавно, на сайт проекту <https://leave-russia.org/> був доданий новий розділ "**Новини компаній**", слідкуйте за щоденними оновленнями прямо на сайті

Китайський автоконцерн може почати збірку на іншому заводі Sollers або викупити складальні потужності

<https://www.vedomosti.ru/auto/articles/2022/08/26/937690-sanktsii-pomeshali-chery>

***Mercedes-Benz** (Німеччина, Автомобілебудування) Статус за KSE - *виходить*

Mercedes-Benz хоче продати свій російський автоскладальний завод

<https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/26/690852/>

<https://www.kommersant.ru/doc/5526634>

27.08.2022

***Home Credit** (Чехія, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *виходить*

Структура чеської групи Home Credit вийшла з капіталу ХФ Банку, передавши йому свою частку в 49,5%, впливає з даних ЄГРЮЛ.

<https://www.forbes.ru/finansy/475413-struktura-cesskoj-home-credit-vysla-iz-kapitala-hkf-banka>

***Dell** (США, Електроніка) Статус за KSE - *виходить*

Американська корпорація Dell остаточно йде з Росії, звільняючи весь персонал

https://www.cnews.ru/news/top/2022-08-25_krupnejshij_postavshchik_serverov

***Trafigura** (Сінгапур, Метали та добувна промисловість) Статус за KSE - *вичікують*

Trafigura продає російське паливо в Еквадор, оскільки ЄС наближається до заборони

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-08-26/trafigura-sells-russian-fuel-to-ecuador-as-eu-ban-approaches>

***Coca-Cola HBC AG** (Швейцарія, Товари широкого вжитку) Статус за KSE - *вичікують*

Розливна компанія Coca-Cola починає виробництво "Добрий колу" в Росії

<https://www.reuters.com/markets/commodities/coca-cola-bottler-starts-making-dobry-cola-russia-2022-08-26/>

Отримуйте більше деталей на щоденній основі

[Telegram bot KSE по моніторингу новин @exit_ru_bot](#)

[Твіттер проекту SelfSanctions](#)

[Сайт leave-russia.org](#)

[ВІ аналітика @ Leave-russia.org](#)

[Новини компаній @ Leave-russia.org](#)

[Твіттер сайту leave-russia.org](#)

[Підтримати проект через Patreon](#)